

quam ipsi cum sacerdote cofferunt, fructus ipsis proveniens non solum praecipua quaedam pars illius fructus est, qui in eos, *pro quibus* Missa offertur, redundat, sed similis est ejus fructus, qui personalis et proprius est sacerdotis celebrantis.

Articulus III.

De Applicatione Missae.

§ 1.

Pro quibus Missa offerri possit.

175 Sensus quaestionis. 1. Proposita quaestio non est eadem ac si quis quaerat, quinam fructuum Missae sint participes. Nam a) ex una parte latius patet numerus eorum, pro quibus offerri *possit* Missa, quam qui re ipsa participes fiant; b) participatio fructuum Missae non ex eo solo habetur, quod *pro* aliquo offertur, sed etiam ex eo, quod aliquis assistendo ad offerendum concurrat, ut modo dictum est — quamquam assistendo cofferre nemo potest, pro quo non etiam possit offerri et pro quo non etiam aliquo modo tunc offeratur, e contrario autem offerri potest etiam pro iis, qui cofferentes nullo modo esse possint.

2. Non quaeritur, in quos ex parte cofferentium ille fructus, quem fortasse ex opere operato percipiunt, transfundi possit; nam ille non videtur ullatenus in alios posse transfundi. Neque quaeritur, cuinam sacerdos fructum specialissimum seu personalem, quatenus ex opere operato satisfactorius est, communicare possit; nam ille item incommunicabilis est.

3. Neque id proprie quaeritur, cuinam applicari possit sive ex parte sacerdotis, sive ex parte assistentium seu cofferentium fructus ex opere operantis, qui respondet eorum actioni qua supernaturaliter bonae, imo excellenter bonae: nam *impetratio* fieri potest pro quibuslibet hominibus vivis sive justis sive injustis, sive fidelibus sive infidelibus, baptizatis sive non baptizatis, excommunicatis sive non excommunicatis, atque etiam pro quibuslibet animabus in purgatorio degentibus; *satisfactio personalis* videtur eodem modo offerri posse et transfundi in quoslibet *justos* vivos sive defunctos, baptizatos sive non baptizatos, neque ulla prohibitio Ecclesiae quoad quemcunque hominem ostendi potest.

4. Neque quaeritur, quibusnam Missa *indirecte* utilis esse possit. Nam nihil impedit, quominus ita evadat etiam iis utilis, pro quibus ob Ecclesiae prohibitionem proprie et directe offerri Missa non potest. Eo ipso enim, quod v. g. Missa offertur pro exaltatione Sanctae Ecclesiae, indirecte utilis fieri potest ipsis excommunicatis iisque etiam vitandis, qui alioquin a communione bonorum Ecclesiae excluduntur.

5. Quaestio igitur proprie intelligitur de iis fructibus directe applicandis, qui applicationi sacerdotis subsunt, quatenus personam alienam in publico munere agit, i. e. quatenus nomine Christi et Ecclesiae agit et fructus ex parte Christi et Ecclesiae oriundos dispensat. Atque hoc est, quod vulgo dicimus, *Missam pro aliquo celebrare sive applicare*. Ad quam quaestionem breviter sic responderi potest:

176 Missae fructus applicari possunt seu offerri pro omnibus, qui et re capaces sunt, neque ab Ecclesia positive excluduntur. Hinc:

I. Fructum satisfactorium ex opere operato stricto sumpto possunt certo percipere soli justis baptizatis sive vivi, sive defuncti nondum beati. — Certum tamen non est, non-baptizatos per actum perfectae caritatis justificatos atque ita in gratia Dei *defunctos* ab illo fructu excludi: at utrum participes fiant immediate illius fructus necne, vere dubium manet (cf. Suarez et Lugo II. cc.).

II. Fructum propitiatorium latiore sensu sumptum et fructum impetratorium percipere possunt per se omnes viatores omnesque defuncti in purgatorio existentes.

III. Prohibitio vero Ecclesiae hujusmodi est:

1. Relate ad excommunicatos vitandos omnis applicatio proprie dicta prohibita est, atque ita fit, ut fructus ex parte Ecclesiae oriundus ne valide quidem excommunicato vitando applicari possit, siquidem Ecclesia sacerdotem non constituit suum ministrum et delegatum pro excommunicato vitando, nisi sumas publicam orationem in liturgia feriae VI. in Parasceve; ergo si sacerdos nihilominus conaretur in illa causa prohibita se ut publicum ministrum gerere, nihil ageret. Fructus vero ex parte Christi oriundos graviter quidem illicite, at si excommunicatus alioqui capax est (maxime si contritione cum Deo reconciliatus est), valide sacerdos applicat: nam quod nomine Christi agit, habet ex sacramento ordinis et charactere sacerdotali indelebili.

Quod ergo aliquando a scriptoribus dicitur, sacerdotem posse pro excommunicato vitando ut personam privatam Missam celebrare, id sane ambiguum est. Nam in celebratione semper personam publicam agit et *licite id solum* pro excommunicato vitando offerre potest, quod in celebranda Missa agit ut *opus bonum privatum*.

2. Relate ad *omnes*, qui absque unione externa cum Ecclesia defuncti sunt, prohibetur omnis Missae celebratio seu applicatio publica: ut habes ex Brevi Greg. XVI. 16. Febr. 1842 ad Episcop. Augustanum, et 19. Julii ad Abbat. mon. Scheyern.

At si probabilia signa sunt (i. e. non tantum communis et generalis possibilitas, quae in solo secreto mysterio divinae gratiae et misericordiae nititur), defunctum bona fide atque in gratia divina ex hac vita migrasse, occulte seu privatim sacerdos pro tali defuncto in particulari celebrare posse videtur. Specialem autem Missam de Req., potissimum cum speciali oratione pro hoc defuncto, fieri, mihi non probatur, siquidem haec nunquam non publica actio est¹.

IV. Prohibitio Ecclesiae aut non est, aut non est totalis: 177

1. relate ad infideles viventes;

2. relate ad excommunicatos etiam publicos, sed toleratos, inter

¹ Marc, qui *Instit. Alphons.* n. 1601 ullam Missae applicationem pro ejusmodi defunctis fieri posse negat, circa stipendium forte oblatum haec dicit l. c.: „Quodsi stipendium pro aliquo in particulari offeratur, respondeat sacerdos, se posse applicare Missam pro omnibus fidelibus defunctis, cum intentione subveniendi etiam animae illius defuncti, si hoc acceptum sit coram Deo.“

vivos existentes: hinc neque pro iis, qui ad sectam acatholicam pertinent, totalis prohibitio est.

Attamen haec aliquo modo limitari debent. Nam:

Nota 1) Quamquam non ita certum est, excommunicatum toleratum, qui sciat, se esse excommunicatione ligatum, posse ex se sine peccato saltem veniali rogare sacerdotem, ut ad suam intentionem celebret, nisi forte id ex desiderio conversionis et ad hunc finem petat: sacerdos tamen sive rogatus, sive non rogatus licite pro eo applicat, qui excommunicatus quidem sit, sed ad coetum religiosum acatholicum non pertineat. Nimirum excommunicato potius interdicta est spontanea cum fidelibus communicatio sacra (quo sensu, vide postea de censuris), fidelibus vero communicatio cum excommunicatis toleratis interdicta non est.

Nota 2) Attamen applicatio Missae pro iis, qui ad sectam acatholicam pertinent, non permittitur ab Ecclesia ita universaliter, sicut pro ipsis infidelibus nondum baptizatis. Id colliges ex duobus decretis Sacrae Inquisitionis:

Primum 19. April. 1837. Proposito dubio: „Utrum possit aut debeat celebrari Missa ac percipi eleemosyna *pro graeco-schismatico*, qui enixe oret atque instet, ut Missa applicetur pro se sive in ecclesia adstante, sive extra ecclesiam manente“; S. C. respondit: „Juxta exposita non licere, nisi constet expresse, eleemosynam a schismatico praebere ad impetrandam conversionem ad veram fidem.“ Quam resolutionem S. Pontifex Greg. XVI. approbavit.

Secundum. „Utrum liceat sacerdotibus Missam celebrare *pro Turcarum aliorumque infidelium intentione* et ab iis eleemosynam accipere?“ S. C. Inquisitionis 12. Julii 1865 respondit: „Affirmative, dummodo non adsit scandalum et nihil in Missa addatur, et quoad intentionem constet, nihil mali aut erroris aut superstitionis in infidelibus eleemosynam offerentibus subesse.“

3. Relate ad catechumenos sive vivos, sive ante baptismum defunctos nulla est prohibitio, imo pro iis S. sacrificium offerre est pietatis matris Ecclesiae. Sintne autem eodem modo omnium fructuum capaces ac fideles baptizati, ex iis, quae jam supra dicta sunt, et quae mox dicturi sumus, dijudicabitur.

178 V. Sancti consummati seu beati propriam utilitatem ex sacrificio Missae habere non possunt. At praeterquam quod Deo offertur in gratiarum actionem pro donis in Sanctos collatis, etiam per modum impetrationis offerri potest, ut alicujus Sancti cultus in terris augeatur: ex quo honor quidam externus Sancto, fidelibus in terra degentibus utilitas oritur.

VI. Igitur, ut supra notatum est, a participatione Missae penitus excluduntur soli damnati, i. e. tum ii, qui cum peccato mortali personali defuncti poenas sensuum in gehenna patiuntur, tum ii, qui cum solo peccato originali in limbo parvulorum reclusi sunt.

Scholion. Verum qua utilitate Missa defunctis prosit, difficultate non caret; idque *primo*, si respicimus defunctos non-baptizatos, qui tamen in gratia Dei decesserunt atque in purgatorio detinentur. Nam fructus, cujus solius capaces sunt, est satisfactio pro poena temporali, seu poenae

temporalis diminutio: at supra satis dubium esse diximus, num non-baptizati fructum satisfactorium ex opere operato percipere possint. Secunda difficultas oritur, si respicimus praxim Ecclesiae, quae multoties pro defunctis Missas aliaque opera satisfactoria offerenda curet, tamen non raro uni Missae plenariam indulgentiam adjungat. An igitur applicatio pro defunctis adeo incerta et dubia est?

Ut hisce quaestionibus aliquam lucem affundam, haec respondeo: 179

A. De fide est, animas in purgatorio detentas fidelium suffragiis (i. e. orationibus, jejuniis aliisque piis operibus) *juvari*. Trid. sess. 25.

B. Est doctrina theologice saltem certa, eas per fideles *juvari* posse non ex opere operantis tantum, sed etiam aliqua ratione ex opere operato. Id enim ex usu indulgentiarum et ex sacrificio Missae, „quo potissimum eas *juvari*“ syn. Trident. docet, satis certo colligitur.

C. Attamen de modo et mensura, secundum quam fidelium suffragia, sive ex opere operantis sive ex opere operato satisfactoria, defunctis applicentur, non ita certo constat.

D. Quum autem Deus semel decreverit, vicariam satisfactionem a fidelibus vivis oblatam pro defunctis accipere, videmur causam non habere statuendi, insuper *impetrationem* seu recursum ad divinam liberalitatem et misericordiam per se esse necessarium: qui, quum infallibilis efficaciae non sit, effectu possit frustrari. Nimirum si de defunctis non-baptizatis agitur, utique ratio est, cur illum recursum necessarium esse statuamus; si de baptizatis, non item. Verum etiam in his prorsus videtur fieri posse, ut pro diverso statu defunctorum, seu pro diversis eorum peccatis nondum expiatis *propitiatio* aliqua requiratur, quae viam sternat, ut ad illas animas efficax auxilium perveniat.

Fusior explicatio. 1. Etsi dubium sit, sintne *non-baptizati* in purgatorio existentes capaces *satisfactionis ex opere operato*, tamen certum est, eos *alia via*, mediante Missa, satisfactionum participes effici posse sive directe sive indirecte.

2. Capaces nimirum utique sunt communicatione *satisfactionum personalium*, quas justus pro altero justo offerre potest, quia ad id nihil est, quod videatur requiri, nisi commune vinculum caritatis et gratiae: quare Missa ut opus eximie bonum personale sive sacerdotis celebrantis sive fidelium assistentium iis prodesse potest.

3. Certum est, alterius speciei *propitiationem*, si qua requiratur, etiam pro defunctis non-baptizatis per fideles in terra degentes perfici posse. Confer, quae postea sub n. 6 dicturi sumus.

4. *Impetratio* etiam locum habere potest pro quibuslibet in statu gratiae defunctis, sc. a) certo ea ratione, ut impetretur fidelibus vivis efficax gratia actualis, qua moveantur ad satisfactiones personales et privatas pro certo defuncto offerendas; b) fortasse etiam id impetrationi tribui potest, ut satisfactio ex opere operato, quae nimirum est immediata solutio ex meritis et satisfactionibus Christi, et quae ex sese non ita extenditur ad non-baptizatos sicut ad baptizatos, nihilominus titulo impetrationis per divinam benignitatem etiam ad non-baptizatos applicetur: quod ratione non dissimili etiam de indulgentiis pie opinari licet, ita ut etiam hae fortasse

per impetrationem non-baptizatis prodesse possint; e) num vero insuper vi impetrationis immediate aliquam solutionem ex satisfactionibus Christi alicui defuncto applicare possimus, etsi non potest quidem certo negari, tamen valde dubium est.

5. *Justis baptizatis* in purgatorio existentibus praeter modos hic allatos *satisfactione ex opere operato* etiam levamen afferri posse certum est. Hoc autem multum deprimitur, si existimatur, *impetrationem* addi debere, ut satisfactio Christi vi Missae ex opere operato exhibita certae et determinatae animae applicetur. Quare illam non requiri puto, sed applicationem immediate fieri, *modo ne sit in illa anima aliquod obstaculum*¹. Idem dicendum videtur quoad satisfactiones personales (suffragia) et indulgentias.

¹⁸¹ 6. At quamquam *impetratio* proprie dicta non videtur requiri, saepe requiri videtur aliqua *propitiatio* similis illi, quam supra quoad poenas spirituales tanti momenti esse diximus pro vivis. Sicut enim propter certa peccata Deus ex justitia moveri potest ad gratias uberiores et efficaces denegandas: ita propter certa peccata et negligentias defunctorum justitia divina id statuere potuit, atque revera statuisse censenda est, ut *in poenam* suffragia vivorum, sive satisfactiones personales, sive indulgentiae sive Missarum satisfactiones hunc et illum defunctum non possint attingere et sublevare, nisi haec ira Dei justa sedata divinaque justitia placata sit sive per poenas ab anima defuncti toleratas, sive operibus bonis a vivis ad placandum Deum exhibitis: inter quae praecipuum locum occupat sine dubio SS. Missae sacrificium.

Quod si ita est, nihil mirum, si aliquando multae Missae requirantur, neque sufficiat offerre Deo indulgentias, ut anima certa e purgatorio liberetur. Nam obvoluta quasi jacet in densissimis tenebris divinae irae atque justitiae: quae tenebrae multâ diuturnâve *propitiatione* (per sacrificium Missae potissimum efficiendâ) prius dispellendae sunt, donec tandem suffragia vivorum, indulgentiae, Missarum satisfactiones tamquam radii pacificae lucis et tamquam ros lenissimus ad animam defuncti recreandam descendant eamque *solutione* poenarum liberare possint.

Quae confirmari videntur tum privatis quibusdam Sanctorum revelationibus, tum praxi et sensu Ecclesiae. Interrogata enim S. C. Indulg., quid intelligeretur indulgentia altaris privilegiati, 28. Julii 1840 (v. Decreta authentica n. 283) ita respondit: „Per indulgentiam altari privilegiato adnexam, si spectetur mens concedentis et usus clavium potestatis, intelligendam esse indulgentiam plenariam, quae animam statim liberet ab omnibus purgatorii poenis: si vero spectetur applicationis effectus, intelligendam esse indulgentiam, cujus mensura divinae misericordiae beneplacito et acceptioni respondet.“ Sc. propter propitiationem, de qua supra dixi, nondum completam fieri non raro potest, ut applicationis effectus aut man-

¹ Suarez disp. 79 sect. 10 cum S. Thoma, Bellarm. pluribusque aliis dicit, defunctos baptizatos probabilius juvari ex opere operato stricte sumpto, seu infallibiliter; idem docet, ex opere operato autem latius accepto, seu quod applicetur mediante intercessione et recursu ad divinam liberalitatem fallibili, etiam juvari posse defunctos non-baptizatos sive catechumenos: atque ex eo ipso, quod SS. Patres, ut Chrysostomus et Augustinus, doceant, sacrificium Missae non ita pro catechumenis defunctis offerri posse, sicut pro baptizatis, valde probabiliter colligit, defunctis baptizatis Missam prodesse infallibiliter ex opere operato stricte sumpto. Addiderim: nisi obex adsit, qui alia propitiatione indigeat.

cus aut nullus sit, etsi in concedenda indulgentia atque causae sufficientia — ut verbis scholae utar — clavis non erraverit.

At simul intelligitur, indulgentiam altaris privilegiati, quamquam in se ab alia indulgentia plenaria non distinguitur, non raro animae defuncti multo plus prodesse, quam ordinarias plenarias indulgentias: quum enim cum Missae sacrificio eidem animae applicato jungatur, per hoc propitiatione et impetratione via paratur ad applicationem efficaciter obtinendam.

§ 2.

De valore Missae applicationis sive finito sive infinito.

I. Sacrificium Missae *ratione victimae* infiniti valoris esse, imo¹⁸² etiam quatenus moraliter *actio Christi* est, infinitae esse dignitatis, nemo est, qui dubitet. At hoc idem de sacramentis, praecipue de Eucharistia qua sacramento dici debet.

II. Item apud omnes in confesso est, *effectum* Missae non undequaque limitatum esse, ita ut non possit pro majore dispositione hominis major semper fructus inde percipi: quare quoad *intensitatem* sui effectûs hanc habet illimitationem; sed id etiam de sacramentis iisque omnibus valet, ut pro majore subjecti dispositione majorem semper gratiam producant; qua vero proportione hoc augmentum fiat, plane cognoscere non valemus.

III. Relinquitur igitur in medio haec quaestio, num Missa extensive infiniti valoris sit ita, ut ex multis unicuique tantum prosit, quantum ex paucis. At ne sic quidem quaestio est satis determinata, sed distinctione opus est pro diversa fructuum causalitate. Si enim *plures* assistentes sunt seu cofferentes, non est dubium, quin omnes, quotquot sunt et quantumvis eorum numerus augeatur, eundem fructum atque omnis generis fructum sive satisfactionis vel propitiationis, sive impetrationis percipiant, ac si unus tantum assistat. Nam proxima causalitas est ipsa actio cofferentium, quae aut immediate causat aut quasi instrumentum est, quo ex inexhausto fonte meritorum et satisfactionum Christi secundum mensuram divinae dispositionis portio quaedam hauriatur. Consortium multorum non impedit alios neque infinitum thesaurum unquam exhaurit aut diminuit; imo facile accidere potest, ut ex multorum consortio accidentale fructuum augmentum, aucto fervore et intercessione, proveniat.

Haec valoris seu applicationis extensio comparari potest cum celebratione plurium simul, quando — ut in Oriente quandoque fit — in uno altari eundem panem et idem vinum plures sacerdotes consecrant. Nam tum tot Missas dici, quot sint sacerdotes, et toties Missae fructum multiplicari, extra dubium est, siquidem, approbante Ecclesia, singuli sacerdotes stipendium Missae licite accipiunt. V. Ben. XIV. *de sacrif. M.* l. 3 cap. 16 n. 10.

IV. E contrario facile omnes concedunt, extensionem indefinitam et non-diminutam admitti non posse relate ad fructus Missae, qua-